דְּאָמַר מַר שְׁמוּאֵל שאין מעלה ריוח טפח, בּוֹקַעַת וְעוֹלָה ומטמאת את המאהיל עליה, וּבוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת ומטמאת את המונח תחתיה. ממשיכה הגמרא: וְאִילּוֹ לִגְבֵי דיני נְגָעִים בטומאה, אָמַר רַב יְהוּדָה, תַּנְיָא בברייתא הדורשת את דברי הכתוב (במדבר יט יח) וְכָל הַנּוֹגֵעַ בָּעָצֶם אוֹ בֶּחָלָל אוֹ בַּמֵּת אוֹ בַּקֶּבֶר', ולמדנו מכאן על המטמאים במגע, 'בָּעָצֶם' זֶה עֶצֶם כְּשָׁעוֹרָה. 'אוֹ בֶחָלָל' זֶה אֹהֶל הַנֶּאֱהָל [–הנחתך] מִן הַחַי וְאֵין בּוֹ די בשר כדי לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה – כדי להתרפאות אילו היה נשאר מחובר לגוף האדם. 'אוֹ בַמֵּת' זֶה אֹהֶל הַנֶּאֱהָל [–הנחתך] מִן הַמֵּת שהנוגע בו טמא. 'אוֹ בַקֶּבֶר', אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ זֶה קֶבֶר שֶׁלִּפְנֵי הַדִּיפּוּר – שקדם לזמן מתן תורה שהנוגע בו, טמא.

הגמרא מבארת כיצד דורש ריש לקיש מדברי הכתוב שאבר שאין עליו בשר כראוי מטמא: הָאי אֵבֶר מִן הַמֵּת המוזכר בדברי הברייתא שמטמא במגע, הֵיכִי דָּמֵי – באיזה מצב הוא עומד, אִי דְּאִית בֵּיהּ – באותו אבר, עֶצֶם כְּשָׁעוֹרָה, הַיְינוּ הַנּוֹגֵעַ בָּעֶצֶם, ומאחר שכבר נתרבה מתיבות 'הנוגע בעצם' מה צורך יש לשוב וללומדו מתיבות 'או במת', אֶלָּא בהכרח שהברייתא עוסקת באבר דְּלֵית בֵּיהּ עֶצֶם כְּשָׁעוֹרָה, וַאֲפִילּוּ הָכִי רַחֲמָנָא רַבְּייֵהּ בתיבות 'או במת', ללמדנו שאף שאין אבר זה מטמא את המאהיל עליו, מאחר שאין עליו בשר כראוי, מכל מקום מטמא הוא במגע, וממילא אף הנזיר מגלח על מגעו.

רבי יוחנן דוחה ראיה זו: אָמַר לָךְ רַבִּי יוֹחָנָן, לְעוֹלָם דְּאִית בֵּיהּ – באבר זה עצם כשעורה, וְאִם אִינוֹ עָנִין לְמַגָּעוֹ תְּנֵהוּ עָנִין לְמַשָּׂאוֹ, שאף שלמדנו אנו את הדין שעצם כשעורה מטמאת במגע מתיבות 'הנוגע בעצם', עדיין אין אנו יודעים אם מטמאת היא במשא, ולכך הוצרך הכתוב להשמיענו בתיבות 'או במת' שמטמאת היא אף במשא:

שנינו במשנה: שנזיר שנטמא באחת מן הטומאות המנויות שם מגלח, וּמֵזֶה בַּשְּׁלִישִׁי וּבַשְּׁבִיעִי וְסוֹתֵר וְכוּ', כלומר, אינו מתחיל למנות שוב מנין ימי נזירות טהרה, עד שיטהר ומביא את קרבנותיו: אֵיבָעֵיָא לְהוּ – נסתפקו בני הישיבה, הָא דְּקָתָנֵי במשנה שאינו מתחיל למנות 'עַד שֶׁיִּטָּהֵר', בַּשְּׁבִיעִי קָאֵי – הכוונה בזה ליום השביעי לטהרתו, שאינו מתחיל למנות מחדש עַד דְּעָבִיד הֶעֱרֵב שֶׁמֶשׁ – עד שתשקע השמש ביום השביעי, שבכך נשלם סדר טהרתו, וּמַנִּי – ומיהו הסובר כן, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא האומר שנזיר שנטמא רשאי להתחיל למנות נזירות טהרה לאחר גמר טהרתו ביום השביעי, אף שאינו מביא את קרבנותיו עד היום השמיני. ולשיטה זו יש לשנות את דברי המשנה כך, שאינו מתחיל למנות נזירות טהרה 'עד שיטהר' ביום השביעי, ולאחר מכן 'מביא את קרבנותיו' ביום השמיני.

אוֹ דִילְמָא בַּשְּׁמִינִי קָאֵי – כוונת המשנה היא, שאינו מתחיל במנין נזירות טהרה עד היום השמיני שבו מביא את קרבנותיו, וּמַאי עַד שֶׁיִּטָּהֵר עַד שֶׁיָּבִיא קָרְבְּנוֹתָיו כלומר, יש לשנות את דברי המשנה כך, שאינו מתחיל למנות נזירות טהרה 'עד שיטהר בהבאת קרבנותיו', וּמַנִּי רַבָּנָן הִיא הסוברים שמתחיל הוא למנות מיום השמיני.

הגמרא פושטת ספק זה מדברי המשנה להלן (ע"ב): תָּא שְׁמַע, מְדְּקָתָנֵי סֵיפָא – במשנה העוסקת במיני הטומאות שאין הנזיר מגלח על טומאתן, שלאחר גמר טהרתו מַתְחִיל וּמוֹנֶה מִיָּד נזירות טהרה, והיינו ביום השביעי, שהרי אינו זקוק כלל להביא קרבן טומאה ביום השמיני כמבואר במשנה שם, וממילא ניתן לדייק מכך הָא רִישָׁא, מַאי עַד שֶׁיִּטָּהֵר, עַד שֶׁיָּבִיא קָרְבְּנוֹתָיו – שמשנתינו שלא נקטה כלשון המשנה להלן, אלא נקטה לשון 'עד שיטהר', כוונתה עד שיטהר בהבאת קרבנותיו, וּמַנִּי רַבָּנָן הִיא, דְּאָמְרֵי נְזִירוּת דְּטָהֳרָה עַד שְׁמִינִי לֹא חָיְילָא – וכשיטת חכמים הסוברים שאין הנזיר רשאי להתחיל למנות נזירות טהרה, עד היום השמיני שבו הוא מביא את קרבנותיו:

משנה

נתבאר לעיל (מט:) בדברי המשנה, שישנן מיני טומאות שאם נטמא בהן הנזיר, עליו לסתור את הימים שמנה עד עתה, ולגלח את כל שערו, ולהביא אשם נזיר טמא, ולאחר מכן לשוב ולמנות ימי נזירות בטהרה. ממשיכה המשנה: אֲבָל נזיר הנטמא על ידי הַפְּכָכוֹת – שהלך תחת אילן שיש כזית מן המת תחת אחד מענפיו, וְכן אם נטמא על ידי הַפְּרָעוֹת – שהלך תחת אבנים הבולטות מן הגדר, ויש כזית מן המת תחת אחת האבנים, וְכן אם נטמא על ידי שנכנס לְבֵית הַפְּרָס – שדה שהיה בה קבר ונחרש, ואין ידוע היכן נמצאת הטומאה, וְכן הנכנס לְאֶרֶץ הָעַמִּים – חוץ לארץ, שגזרו חכמים טומאה על כל הנכנס לשם, וְהַנּוגע בְּגוֹלֵל – מצבה המונחת על הקבר, וְהַנּוגע בְּדוֹפֵק – אבנים משני צידי הקבר שעליהם מונחת המצבה, וְהנוגע או נושא רְבִיעִית דָּם מן המת, וְאֹהֶל (ו)רוֹבַע עֲצָמוֹת – המאהיל על עצמות מן המת בשיעור רובע הקב, וְכן הנוגע בִּכְלִים הַנּוֹגְעִים בְּמֵת, שעל ידי כך נטמא הנוגע, וּבִימֵי סָפְרוֹ וּבִימֵי גָּמְרוֹ של מצורע.

עַל אֵלּוּ אֵין הַנָּזִיר מְנַלֵּחַ את שערו כדין נזיר שנטמא, וּמכל מקום מֵזֶּה בַּשְּׁלִישִׁי וּבַשְּׁבִיעִי – צריך הוא להזאת אפר פרה אדומה ביום השלישי וביום השביעי, כדי שיטהר מטומאת המת שנטמא בה.

המשך מהעמוד הקודם

המענה: אמנם רשאים הם להעסיק להנ"ל איש טכני, ולהציע לכ"ק אדמו"ר שליט"א המועמדים שימצאו למתאים. אבל מובן מאליו שהמדובר הוא רק ע"ד פועל טכני ממש, אבל הבעה"ב האחראי – ולא רק יועץ – הוא הועד, ורק משתמשים בהפקיד הממונה כבפועל טכני.

ב) שאלתם אם מספיק איש אחד טכני להעבודה הנ"ל, או שנים מיוחדים, אחד להכולל ואחד להמוסדות.

המענה: נחוץ פועל מיוחד בהכולל ופועל מיוחד למוסדות החנוך. אבל אין המדובר ע"ד שני "גופים" דוקא, אלא יוכל להמנות גם איש אחד שעבודתו היא מיוחדת לשני הענינים הנ"ל כענינים מיוחדים.

באשר הפקיד צ"ל כזה שמכיר בעניני ירושלים ת"ו, אין להעתיק לעבודה זו איש שעסוק כבר בעבודה אחרת באיזה מהמוסדות מחוץ לירושלים ת"ו.

ג) אמרתי שבלי עיכוב יקחו עורך חשבונות רשמי שיסדר את החשבונות, הן של הכולל והן של המוסדות, והעתק מזה לשלוח לכאן, וכן לשלוח לכאן רשימת מקבלי התמיכה מהכולל.

בברכת כט"ס,

הרב ח.מ.א. חדקוב

וְכֵן אֵינוֹ סוֹתֵר אֶת הַיָּמִים הַקּוֹדְמִים שמנה עד עתה לנזירותו, אך ימים אלו שהוא טמא בהם אינם עולים לו למנין ימי נזירותו, וּמַתְחִיל וּמוֹנֶה את ימי נזירותו מִיָּד לאחר שנטהר מטומאתו ממקום שפסק, וְכֵן קָרְבָּן נזיר טמא אֵין לוֹ להביא, שרק בטומאת מת גמורה שמגלח עליה חייב בקרבן.

המשנה מבארת שיש אופנים של טומאת נזיר, שאף ימי טומאתו עולים לו למנין ימי נזירותו: בְּאֵמֶת אָמְרוּ – הלכה היא למשה מסיני, שִׁמְעִי הָגָב וְהַגָּבָה – איש או אשה שהחלו למנות ימי נזירות ונעשו זבים, ועליהם להמתין עד שיפסוק זובן ולספור שבעת ימים, וְיֵשׁ הֶסְגֵּרוֹ שֶׁל מְצוֹרָע – נזיר שפרחה בו צרעת והסגירו הכהן שבעת ימים, חֲרֵי ימים אֵלּוּ עוֹלִין לוֹ ומצטרפים להשלים את מנין ימי נזירותו:

גמרא

שנינו במשנה, שיש מיני טומאה הנקראים 'סככות ופרעות', ומבארת הגמרא מה הם: וְאֵלּוּ הֵן הַסֻּכָּכוֹת, אֵילָן הַמַּיְסֵךְ [–מיצל] עַל הָאָרֶץ, ויש תחת אחד מענפיו כזית מן המת, וגזרו חכמים טומאה לכל העובר תחתיו. וְטומאת הפרעות היא בְּפָרָעוֹת חִיּוּצָאוֹת מִן הַגָּדֵר – אבנים הבולטות מן החומה, וישנה טומאת מת תחת אחת האבנים, וגזרו חכמים טומאה לכל העובר תחת אבנים אלו:

שנינו במשנה: וְאֶרֶץ הָעַמִּים מטמאת: הגמרא מביאה ספק בטומאה זו: אִיבַּעְיָא לְהוּ, טומאה זו שגזרו חכמים על הנכנס לְאֶרֶץ הָעַמִּים, האם אף מְשׁוּם אֲוִירָא גָּזְרוּ עָלֶיהָ – שיהא כל חלל אוירה טמא, וממילא אף הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל החוצצים בפני הטומאה, נטמא מחמת ששוהה בחלל אוירה. אוֹ דִילְמָא, רק מְשׁוּם גּוּשְׁפָּא גָּזְרוּ עָלֶיהָ – שיהא גוש עפרה טמא בטומאת מת, והמאהיל על עפרה טמא, אך הנכנס בשידה תיבה ומגדל החוצצים בפני הטומאה, טהור.

הגמרא פושטת ספק זה מדברי המשנה: תָּא שְׁמַע, שנינו במשנה, וְזֶה בַּשְּׁלִישִׁי וּבַשְּׁבִיעִי, והמדובר גם על הנכנס לארץ העמים. וְאִי אָמְרַתְּ שהטומאה שגזרו חכמים על ארץ העמים היא מְשׁוּם אֲוִירָא – שיהא כל חלל האויר טמא, ואף הנכנס בתיבה החוצצת נטמא, אם כן הַזָּאָה לָמָּה לִי – מדוע היוצא לארץ העמים טעון הזאת אפר פרה, הרי דין הזאה לא נאמר אלא בטומאת מת, ואילו טומאת ארץ העמים אין טומאתה משום טומאת מת, שהעובר בתיבה מעל מת אינו נטמא. אֶלָּא לָאו – בהכרח שגזירת חכמים על ארץ העמים היא מְשׁוּם גּוּשְׁפָּא – שיהא עפרה טמא משום טומאת מת, מחמת מתים הקבורים בה, ועל כן טעון הוא הזאה מאפר פרה כדין כל טמא מת.

הגמרא דוחה ראיה זו: לֹא, לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ שגזירת חכמים על ארץ העמים היתה מְשׁוּם אֲוִירָא, ואכן אין טומאה זו משום חשש טומאת מת, והנכנס לארץ העמים אינו זקוק להזאת אפר פרה אדומה, וְכִי קָתָנֵי במשנה שטומאות אלו צריכות להזאת אפר פרה, אַשְׁאָרָא – על שאר הטומאות המנויות במשנה, שטומאתם היא משום חשש טומאת מת.

הגמרא מוכיחה כן: הָכִי נַמִּי מְסְתַּבְּרָא, מִדְּקָתָנֵי בכלל הטומאות במשנה 'וְכֵלִים הַנּוֹגְעִים בְּמֵת', וכי הָנֵי כֵּלִים בְּנֵי הַזָּאָה אינון, כלומר, האם יתכן לומר שאדם הנוגע בכלים שנגעו במת זקוק להזאה, הרי המשנה עוסקת בכלי שטף [–כלי עץ] שכאשר הם נוגעים במת נעשים אב הטומאה, והנוגע בהם הרי הוא ראשון לטומאה ואינו טמא אלא עד הערב, ואינו זקוק להזאה. אֶלָּא שְׁמַע מִינָּהּ, שדברי המשנה 'ומזה בשלישי ובשביעי' אמורים אַשְׁאָרָא – על שאר הטומאות המנויות במשנה, ואם כן אף לגבי טומאת ארץ העמים נאמר כן, שאין הנכנס לארץ העמים זקוק להזאת שלישי ושביעי ומה שנאמר 'ומזה בשלישי ובשביעי', נאמר על שאר הטומאות המנויות במשנה.

אגרות קודש

ב"ה, ראש חודש חשון, ה'תשל"ב
ברוקלין, נ.י.

כבוד הוו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו
בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה!

תענוג רב הי' לי מביקור אחב"י שי' ממדינה ההיא שבאו לכאן לחודש תשרי, ובקשתים קודם הפרידה – למסור ברכת שנה טובה ומתוקה בכל הענינים לכ', נוסף על איחולי בכתב, ביחד עם מסירת לחיים וכו' כנהוג.

וחזקה שליח עושה שליחותו.

ויהי רצון מהשי"ת שימלא ברכות בני ישראל איש לרעהו במילואן ובתוספת מרובה על העיקר מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה.

בהוקרה ובכבוד ובברכה לבריאות ולבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

נ.ב. רציתי לכתוב בקשר לפגישתי ושיחותי עם העולים שיחיו עכ"פ בנקודה אחת, אלא שנמלכתי ואעכב כתיבתי עד לאחר פגישת כ' עמהם ואדע ע"ד התרשמותו מהם ונשיהם וילדיהם שי'.

[בקשתים שבאם תהי' אפשרות – שיהיו בין השלוחים לכ' באי כח מכל הנ"ל, כולל גם הגרוזינים, האקדמאים וכו'].